

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

Л. Л. ГЕВЛИЧ

СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

методичні вказівки і завдання для виконання контрольної роботи
студентів заочного відділення спеціальності «Облік та аудит»

Донецьк 2013

УДК 657.92
ББК Х311.4я73

Автор:

Л. Л. Гевлич, канд. екон. наук, доцент

За заг. ред. д-ра екон. наук, професора, зав. кафедри «Облік, аналіз і аудит» Іоніна Є. Є.

Рецензенти:

А. Г. Семенов, д-р екон. наук, професор,

Н. В. Дутова, канд. екон. наук, доцент

Друкується згідно з рішенням ради обліково-фінансового факультету Донецького національного університету (протокол № 3 від 22.11.2013 р.)

Судово-бухгалтерська експертиза: методичні вказівки і завдання для виконання контрольної роботи (для студентів спец. «Облік та аудит» заочної форми навчання) / Л. Л. Гевлич; за заг. ред. Є. Є. Іоніна. – Донецьк: ДонНУ, 2013. – 27 с.

Методичні вказівки і завдання для виконання контрольної роботи розроблено згідно із програмою дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза», що включена до навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю «Облік та аудит» заочної форми навчання. Містять програму навчальної дисципліни, завдання та методичні вказівки для виконання контрольної роботи, список рекомендованої літератури, додаткові матеріали.

Рекомендується для студентів IV курсу спеціальності «Облік та аудит» заочної форми навчання, викладачів.

УДК 657.92
ББК Х311.4я73

© Гевлич Л. Л., 2013

© ДонНУ, 2013

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА».....	5
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	7
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	8
РОЗДІЛ 4. ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	9
РОЗДІЛ 5. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	23
РОЗДІЛ 6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	24
ДОДАТКИ.....	25

ВСТУП

Судово-бухгалтерська експертиза (СБЕ) займає чільне місце серед економічних експертиз та широко використовується в рамках досудового та судового слідства в Україні. Розуміння сутності цього різновиду судових експертиз, його концептуальних основ, методики проведення та оформлення результатів є необхідним для спеціалістів з обліку, які можуть бути залучені в якості експертів-бухгалтерів в рамках своєї професійної діяльності.

В рамках навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю «Облік та аудит» заочної форми навчання передбачено виконання контрольної роботи за дисципліною «Судово-бухгалтерська експертиза».

Контрольна робота як важлива складова рейтингового контролю знань передбачає самостійне творче виконання студентами комплексного завдання.

Основною метою виконання контрольної роботи є закріплення, поглиблення, розширення та систематизація теоретичних знань, отриманих відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза», а також розвинення навичок самостійного вирішення господарських ситуацій, що виникають в професійній діяльності експерта-бухгалтера.

У методичних вказівках викладені програма навчальної дисципліни, завдання для виконання контрольної роботи, список рекомендованої літератури, додаткові матеріали, необхідні для виконання та оформлення контрольної роботи.

РОЗДІЛ 1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СБЕ

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Поняття, особливості, принципи організації судової та судово-бухгалтерської експертизи, відмінності СБЕ від аудиту та ревізії.

Класифікація судових експертиз за послідовністю проведення, повнотою дослідження, кількістю експертів, видами експертиз, етапами вирішення питання.

Предмет, загальні та спеціальні об'єкти, суб'єкти СБЕ, права, обов'язки, відповідальність судових експертів.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Сутність основних процедур етапів проведення судової експертизи: підготовчого, організаційно-методичного, дослідного, узагальнення і оцінки результатів експертизи.

Система нормативно-правового регулювання СБЕ в Україні.

Інформаційне та фінансове забезпечення судово-бухгалтерської експертизи згідно із Законом України «Про судову експертизу».

Проведення експертизи на стадії попереднього розслідування та в суді.

Тема 3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Особливості застосування загальних методів дослідження в рамках СБЕ: аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, абстрагування, конкретизації, порівняння, гіпотези, формалізації, узагальнення.

Сутність спеціальних методів СБЕ: органолептичних, розрахунково-аналітичних, документальних, узагальнення і реалізації результатів експертизи.

Формальні ознаки порушень в записах первинних документів та облікових реєстрів. Дослідження облікових даних в рамках СБЕ за напрямками дослідження окремого документа (облікового реєстру, форми звітності), зіставлення бухгалтерських документів, дослідження даних, що відображають рух однорідних цінностей.

Інвентаризація як метод СБЕ: правові основи призначення, підстави проведення, організація, основні способи викривлення результатів та методи їх виявлення.

Тема 4. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Структура, зміст експертного висновку, вимоги, що висуваються до нього.

Напрями та суб'єкти процесуальної оцінки висновку СБЕ.

Реалізація експертного висновку в судовому процесі.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

СТАНДАРТ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОКРЕМИХ ОБЛІКОВИХ ОБ'ЄКТІВ

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ГРОШОВИХ І РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Стандарт експертизи грошових і розрахункових операцій: об'єкти, джерела інформації, методичні прийоми.

Орієнтовні об'єкти та методи проведення судово-бухгалтерської експертизи фактів розкрадання готівки.

Організація експертизи операцій на рахунках в банках.

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОПЕРАЦІЙ З МАТЕРІАЛЬНИМИ ЦІННОСТЯМИ

Локальний стандарт СБЕ операцій з матеріальними цінностями за напрямками визначення об'єктів дослідження, джерел інформації, методичних прийомів дослідження, узагальнення і реалізації результатів.

Особливості застосування конкретних методичних прийомів експертизи на прикладі найбільш характерних випадків порушень, зловживань і крадіжок товарно-матеріальних цінностей у виробничій сфері.

Тема 7. ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОПЕРАЦІЙ З ВИРОБНИЦТВА І РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ, ПРОДУКЦІЇ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ

Локальний стандарт СБЕ операцій з виробництва і реалізації товарів, продукції, робіт та послуг за напрямками визначення об'єктів дослідження, джерел інформації, методичних прийомів дослідження, узагальнення і реалізації результатів.

Особливості застосування конкретних методичних прийомів експертизи на прикладі найбільш характерних випадків порушень та зловживань у цій сфері.

Тема 8. ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Локальний стандарт СБЕ операцій з обліку доходів та витрат за видами діяльності та формування фінансових результатів.

Розрахунково-аналітичні прийоми дослідження операцій з обліку доходів та витрат за видами діяльності та формування фінансових результатів.

Документальні прийоми дослідження операцій з обліку доходів та витрат за видами діяльності та формування фінансових результатів.

Судово-бухгалтерська експертиза операцій з оподаткування підприємства (установи).

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконуючи контрольну роботу, потрібно дотримуватися вимог щодо її структури та оформлення.

Контрольна робота повинна містити складові елементи ідентифікаційної та основної частин. Ідентифікаційна частина містить назву навчального закладу, дисципліни, з якої виконується контрольна робота, прізвище, ім'я та по-батькові студента та керівника контрольної роботи, курс, групу, напрям підготовки студента, номер варіанту, рік виконання контрольної роботи згідно із Додатком А. Основна частина роботи має містити номери завдань контрольної роботи та їх умови, авторське рішення завдань контрольної роботи, при необхідності - посилання на джерела інформації.

Виконання завдань контрольної роботи повинно бути послідовним, рішення певного завдання має розміщуватися одразу після його умови. Кожну структурну частину роботи слід починатися з нової сторінки. При написанні мають бути залишені поля для зауважень. Контрольна робота повинна бути виконана грамотно, без довільного скорочення слів та ретельно оформлена.

Контрольна робота має бути оформлена відповідно до існуючих вимог щодо оформлення тексту одним із наступних варіантів:

- 1) в машинописному вигляді на стандартних аркушах паперу формату А 4, скріплених у папку (шрифт 14 п., 1,5 інтервал); або
- 2) шляхом власноручного написання темно-синім або фіолетовим кольором кульковою ручкою на одній стороні білого аркушу формату А 4 або в учнівському зошиті.

Абзацний відступ має становити 1,25 см, відступи від краю аркушу (поля тексту): ліве, праве, нижнє, верхнє – по 2 см. Номер сторінки проставляється в нижньому правому кутку аркушу арабськими цифрами, відступ від краю має становити 1 см. Перший аркуш включається в загальну нумерацію сторінок, але номер сторінки на ньому не проставляється. Посилання на відповідні літературні джерела робляться у квадратних дужках, де вказується номер літературного джерела згідно зі списком використаних джерел.

На передостанній сторінці роботи вказується список використаних літературних джерел, а також дата виконання роботи та підпис студента. Остання сторінка залишається для рецензії викладача.

Контрольна робота здається на рецензування, реєструється в деканаті та захищається відповідно до графіку сесії студентів заочного відділення спеціальності «Облік і аудит».

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи і відповідне йому комплексне індивідуальне завдання визначається студентом за першою літерою його прізвища відповідно до Додатку Б.

Виконання контрольної роботи поєднує такі елементи:

- вивчення основної навчальної літератури за дисципліною згідно із наведеним переліком;
- добір і вивчення додаткової літератури за тематикою завдань контрольної роботи;
- формалізацію відповідей на теоретичні завдання роботи;
- розв'язання ситуаційних завдань згідно із варіантом контрольної роботи;
- оформлення списку використаних літературних джерел;
- оформлення контрольної роботи, реєстрація її в деканаті;
- підготовка до захисту контрольної роботи.

Структурно контрольна робота складається з двох частин.

Відповіді на поставлені питання у завданні першої частини повинні продемонструвати отримані студентами теоретичні знання з правових, організаційних, методологічних питань проведення дослідження та оформлення його результатів в рамках бухгалтерської експертизи.

Розв'язання двох завдань другої частини повинно проілюструвати ступінь оволодіння студентами практичних навичок розв'язання ситуацій, що виникають в професійній діяльності експерта-бухгалтера в рамках дослідження.

За бажанням студента в якості другої частини контрольної роботи може виступати виконання творчого завдання з аналізу матеріалів реального судового розгляду справи про відшкодування збитків у зв'язку з неналежним виконанням договірних зобов'язань між Запорізьким державним металургійним заводом та Ясиновським коксохімічним заводом.

Консультавання студента під час виконання контрольної роботи здійснюється його керівником – викладачем кафедри обліку, аналізу та аудиту ДонНУ за графіком індивідуально-консультаційної роботи.

РОЗДІЛ 4. ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ І ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1

Дайте письмові відповіді на наступні запитання щодо документальних методів дослідження в рамках організації СБЕ в Україні, вкажіть джерело інформації:

- 1) що таке первинні документи, які мовні вимоги до їх створення;
- 2) які існують способи створення первинних документів;
- 3) в який момент часу повинні бути створені первинні документи;
- 4) які обов'язкові реквізити повинні мати первинні документи;
- 5) які додаткові реквізити можуть бути включені до первинних документів і від чого це залежить;
- 6) які вимоги існують до бланків первинних документів, у чому полягає відмінність бланків суворої звітності;
- 7) як зрозуміти, що первинний документ вже пройшов обробку;
- 8) як виправляються помилки в первинних документах, у яких документах виправлення не припустимі;
- 9) що таке облікові реєстри;
- 10) який порядок перенесення інформації в облікові реєстри;
- 11) як виправляються помилки в реєстрах обліку;
- 12) з якою метою складається графік документообігу;
- 13) хто здійснює контроль за дотриманням графіка документообігу;
- 14) розкрийте порядок і строки зберігання документів, реєстрів, звітності;
- 15) як організується вилучення документів з місць зберігання.

Завдання 2

Розкрийте особливості СБЕ за наступними ознаками:

- 1) поняття;
- 2) нормативне регулювання;
- 3) підстава для проведення;
- 4) суб'єкт проведення;
- 5) предмет;
- 6) принципи;
- 7) права суб'єктів проведення;
- 8) можливості здійснення самостійних дій суб'єктами проведення;
- 9) оплата послуг;
- 10) вид діяльності;
- 11) місце проведення;
- 12) відповідальність;
- 13) оформлення результатів перевірки;
- 14) контроль якості дослідження та оформлення його результатів.

Завдання 3.

Розкрийте сутність наступних основних процедур в рамках етапів процесу судово-бухгалтерської експертизи:

- 1) підбір експерта-бухгалтера для проведення дослідження;
- 2) визначення кола питань, що потребують дослідження;
- 3) винесення постанови (ухвали) про призначення експертизи;
- 4) вивчення експертом-бухгалтером змісту завдання СБЕ;
- 5) добір експертом-бухгалтером нормативно-правових актів з досліджуваних питань
- 6) вивчення змісту й повноти представлених на експертизу матеріалів;
- 7) розробка методики проведення експертизи;
- 8) складання календарного плану-графіка проведення судово-бухгалтерської експертизи
- 9) виконання експертом-бухгалтером конкретних дослідницьких процедур
- 10) узагальнення результатів СБЕ;
- 11) передача висновку експерта органу або особі, які призначили експертизу, та наступне оцінювання цього документа слідчим або судом;
- 12) допит експерта слідчим або в суді.

Завдання 4

Розкрийте сутність наступних основних прийомів в рамках загальної методики судово-бухгалтерської експертизи:

- 1) аналіз;
- 2) синтез;
- 3) індукція;
- 4) дедукція;
- 5) аналогія;
- 6) абстрагування;
- 7) конкретизація;
- 8) порівняння;
- 9) гіпотеза;
- 10) формалізація;
- 11) узагальнення.

Завдання 5

Розкрийте сутність наступних основних прийомів в рамках спеціальної методики судово-бухгалтерської експертизи:

- 1) контрольні заміри робіт;
- 2) суцільне (безперервне) спостереження;
- 3) вибіркові спостереження;
- 4) технологічні експертизи;
- 5) службове розслідування;
- 6) експеримент;
- 7) інвентаризація;
- 8) економічний аналіз;
- 9) статистичні розрахунки;
- 10) економіко-математичні методи;

11) узагальнення результатів експертизи.

Завдання 6

Розкрийте сутність наступних основних прийомів в рамках дослідження облікових даних експертом-бухгалтером:

- 1) формальна перевірка;
- 2) арифметична перевірка;
- 3) хронологічна перевірка;
- 4) нормативно-правова перевірка;
- 5) зустрічна перевірка;
- 6) взаємна перевірка;
- 7) аналітична й логічна перевірки;
- 8) відновлення кількісно-сумового обліку;
- 9) контрольне порівняння залишків;
- 10) дослідження фактів за кінцевою (заключною) операцією.

II ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Ситуаційна задача 1

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження за наступною ситуацією:

у державну експертну установу м. Донецька для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали цивільної справи № 17/145 і документи підприємства «Агроком» при ухвалі судді Сидорова І.П. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Чи підтверджується документальне одержання в серпні 2012 р. корпорацією «Агроком» паливо-мастильних матеріалів, оплачених за рахунок кредитних коштів?
2. Чи було доцільним укладення договорів щодо поставки ТМЦ між підприємством «Агроком» і фірмою «Девид» (Німеччина)?

Ситуаційна задача 2

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження за наступною ситуацією:

у державну експертну установу м. Києва для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 321/141 і документи підприємства «Полюс» при постанові слідчого прокуратури Петрова О.Л. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки ревізії (акт органу державного фінансового контролю від 15.02.2012 р.) щодо встановлення нестачі коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2012 р.?

2. Чи використані під час проведення ревізії всі необхідні методи і прийоми дослідження даних бухгалтерського обліку?

Ситуаційна задача 3

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження за наступною ситуацією:

у державну експертну установу м. Донецька для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 312/13 і документи підприємства «Ротор» при постанові слідчого прокуратури Сидорова І.П. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Яка сума збитку завдана ТОВ «Ротор» внаслідок виявленого ревізією зловживання при бартерному обміні цукру на дизпаливо?
2. В якій мірі у скоєному винні посадові особи ТОВ «Ротор»?

Ситуаційна задача 4

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження за наступною ситуацією:

у державну експертну установу м. Донецька для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 32/193 і документи підприємства «Астра» при постанові слідчого прокуратури Сидорова І.П. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Чи є економічно обґрунтованим укладення підприємством «Астра» договору № 2 від 07.10.2012 р. з ТОВ «Ява»?
2. Чи підтверджуються документально висновки ревізорів (акт перевірки № 22/2-96 від 28.01.2012 р.) відносно донарахування підприємству «Астра» податку на прибуток у сумі 60 тис. грн. за 2011 р.?

Ситуаційна задача 5

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження за наступною ситуацією:

у державну експертну установу м. Харкова для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 21/181 і документи підприємства «Дельта» при постанові слідчого прокуратури Понікарова В.Д. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Чи підтверджуються документально факти нестачі ТМЦ на складі підприємства «Дельта» на суму 100 тис. грн. станом на 04.07.2012 р.?
2. Хто несе персональну відповідальність за нестачу ТМЦ?

Ситуаційна задача 6

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження за наступною ситуацією:

у державну експертну установу м. Донецька для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 22/183 і документи підприємства «Дельта» при постанові слідчого прокуратури Сидорова І.П. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Чи підтверджуються документально факт нестачі грошових коштів у касі підприємства «Дельта» на суму 20 тис. грн. станом на 04.07.2012 р.?
2. Хто несе персональну відповідальність за нестачу готівки?

Ситуаційна задача 7

Визначте, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера (обґрунтуйте відповідь), за визначеними питаннями назвіть об'єкти та методичні прийоми дослідження:

у державну експертну установу м. Харкова для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 46/14 і документи підприємства «Дельта» при постанові слідчого прокуратури Перова І.Д. про призначення судово-бухгалтерської експертизи.

На розгляд експертизи поставлено питання:

1. Чи підтверджуються документально факти нестачі об'єктів основних засобів, зазначені у акті перевірки № 378/2 від 28.01.2012 р., за місцями їх експлуатації на суму 58 тис. грн.?
2. Хто несе персональну відповідальність за нестачу об'єктів основних засобів?

Ситуаційна задача 8

Ревізією виявлена нестача 500 кг цукру на суму 30000 грн. на складі ТОВ «Арго». Вона була завуальована в обліку неправильним перенесенням кількісного залишку за грудень 2011 року на початок 2012 року, відповідно розбіжностей у вартісному підсумку між аналітичними і синтетичними рахунками не виникло.

Щодо даної ситуації визначте:

- загальну послідовність дій експерта-бухгалтера;
- об'єкти СБЕ;
- джерела інформації для проведення експертного дослідження;
- ймовірне коло осіб, причетних до зловживання;
- методичні прийоми дослідження;
- методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів СБЕ.

Ситуаційна задача 9

Ревізією виявлені фіктивні документи, за якими в синтетичному обліку ТОВ «СЕМ» відображено списання підзвітних сум завгоспу Рогову К.К. у

розмірі 64000 грн., однак в аналітичному обліку відповідні записи відсутні, а сума віднесена як кредиторська заборгованість МП «Дзерон», яке самоліквідувалось 4 роки тому.

Щодо даної ситуації визначте:

- загальну послідовність дій експерта-бухгалтера;
- об'єкти СБЕ;
- джерела інформації для проведення експертного дослідження;
- ймовірне коло осіб, причетних до зловживання;
- методичні прийоми експертного дослідження;
- методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи.

Ситуаційна задача 10

Ревізією виявлена нестача дизельного пального на суму 39000 грн. та надлишок бензину на суму 45200 грн. на складі ТОВ «Злак».

Щодо даної ситуації визначте:

- об'єкти СБЕ;
- джерела інформації для проведення експертного дослідження;
- ймовірне коло осіб, причетних до зловживання;
- методичні прийоми експертного дослідження;
- методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи.

Ситуаційна задача 11

При проведенні інвентаризації на підприємстві «Арсен», яке займається торгівлею нафтопродуктами і має у своєму складі нафтобазу та 10 автозаправних станцій, було встановлено наступне:

1. Нестача газу для заправки автомобілів на нафтобазі за ціною 6,15 грн. за 1 літр у кількості 10000 л.

2. Надлишки бензину А-92 у кількості 10000 л за ціною 10,7 грн. за 1 літр на АЗС.

Рішенням інвентаризаційної комісії ці надлишки й нестачі були зараховані як пересортиця, ніяких санкцій до матеріально-відповідальних осіб і заходів щодо відшкодування сум збитку підприємством не було здійснено.

Щодо даної ситуації визначте:

- об'єкти СБЕ;
- джерела інформації для проведення експертного дослідження;
- ймовірне коло осіб, причетних до зловживання;
- методичні прийоми експертного дослідження;
- методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи.

Ситуаційна задача 12

Ревізією встановлено, що внаслідок зменшення залишку на рахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» станом на 1 січня 2012 р. на суму

6500 грн. в ТОВ «Зірка», була завиленою і привласнена сума зайво виданих під звіт коштів, повернена підзвітними особами в період з 1 по 10 січня 2012 р.

Щодо даної ситуації визначте:

- об'єкти СБЕ;
- джерела інформації для проведення експертного дослідження;
- ймовірне коло осіб, причетних до зловживання;
- методичні прийоми експертного дослідження;
- методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи.

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Проаналізуйте матеріали наданої справи та сформулюйте письмові відповіді на наступні запитання:

1. Яким документом регламентовано господарчі зв'язки Запорізького державного металургійного заводу (ЗДМЗ) та Ясиновського коксохімічного заводу (ЯКХЗ)?

2. Які документи і якого обліку підтверджують збитки ЗДМЗ? Яким чином обґрунтований розмір збитків ЗДМЗ?

3. Чи доведена ЗДМЗ персоніфікованість збитків? Чи розподілені збитки між постачальниками – винуватцями?

4. Яка інформація доводить простій печі? Продукт якого обліку ця інформація?

5. Чи були задоволені претензії ЗДМЗ до ЯКХЗ? Чому справа розглядається в господарському суді?

Матеріали справи:

Позивач: прокурор Ленінського району м. Донецька в інтересах ЗДМЗ.

Відповідальний: ЯКХЗ.

Сума позову 19765000 грн.

ПОЗИВНА ЗАЯВА

Про відшкодування збитків у зв'язку з неналежним виконанням договірних зобов'язань згідно із ГПК України.

За результатами проведеної прокуратурою Ленінського району м. Донецька перевірки виконання діючого законодавства про відшкодування збитку, нанесеного підприємству з державною формою власності, встановлено, що ЯКХЗ за результатом невиконання умов договору № 749Д від 27.09.2005 р., проаналізованого на 2010 р., Запорізькому ДМЗ у грудні 2010 р. нанесено збиток на суму 19765000 грн. Перевірка показала, що згідно з вказаним договором та планами Міністерства промислової політики України з розподілу

основних видів сировини і матеріалів серед підприємств галузі відповідальний повинен був поставити ЗДМЗ у грудні 2010 р. коксохімічну продукцію (кокс) у кількості 29 тис. тонн.

Фактично в указаний період поставлено 5148,5 т коксу. З причин відсутності коксу простій доменних печей у грудні 2010 р. склав 28 години 50 хвилин, що сприяло втратам виробництва чавуну у кількості 2162 т, а також втратам прибутку на суму 13871392 грн.

Завищення собівартості продукції на умовно-постійних витратах у зв'язку з втратами виробництва чавуну у грудні 2010 р. склало 5893612.

Таким чином, загальна сума збитків нанесених ЗДМЗ з-за невиконання плану поставки коксу Ясиновським коксохімзаходом за грудень 2010 р. склала 19765004 грн.

Добровільно відшкодувати вказаний збиток відповідальний відмовився.

Згідно з описаним та керуючись грн. 2, 54, 55 ГПК України прошу:

Відшкодувати з поточного рахунку Ясиновського коксохімзаводу в користь ЗДМЗ збиток у сумі 19765004 грн., а також держмити в дохід бюджету.

Додатки на 17 аркушах.

Господарчий суд Донецької області
Прокуратура Ленінського району
м. Донецька ЗДМЗ
За справою 44/1-1

ВІДГУК

Позивна заява прокурора Ленінського району м. Донецька в інтересах ЗДМЗ про відшкодування збитку у зв'язку з неналежним виконанням договірних зобов'язань ЯКХЗ розглянуто та відхиляються за наступними причинами.

Між ЯКХЗ та ЗДМЗ дійсно був підписаний договір на поставку коксу від 27.07.2005 р. №749, який кожного року грн. вивезення. Згідно з п.1 об'єми поставок коксу є орієнтирними і повинні додатково узгоджуватися сторонами, тому не зрозуміло, на якій основі позивач пред'являє ЯКХЗ позивні вимоги про відшкодування збитків, якщо точна кількість коксу, що поставлявся у 2010 р., визначена не була. Позивач посилається на план Мінпромполітики, але згідно з листом ГБО «Укркокс» від 30.05.10 р. у вказані місяці поставки коксу проводилися не в рахунок держзамовлення, об'єми поставки були орієнтирними та розраховувалися за умови забезпечення з централізованого фонду, в серпні – грудні таких поставок не було. Коксохімзавод в слід цього, а також в силу край тяжкого фінансового стану та неможливості оплатити необхідну для виробництва сировину вимушений був підписати контракти на виготовлення коксу з давальницької сировини. Враховуючи тривалі господарські зв'язки та партнерське співробітництво Коксохімзавод у вищевказаних контрактах обов'язково підкреслював, що вироблений кокс

повинен бути поставлений на ЗДМЗ.

Тяжкий фінансовий стан КХЗ в основному спричинений по вині ЗДМЗ.

Третя частина всієї дебіторської заборгованості складає заборгованість ЗДМЗ.

Крім того, в адрес ЯКХЗ від ЗДМЗ не поступало ніякої інформації про простій, а згідно п.2 договору поставка коксу проводилась грн. вивезенням в коксовозах ЗДМЗ.

До теперішнього часу ЗДМЗ не було пред'явлено претензійних вимог коксохімзаводу про відшкодування збитків за понаднормовий простій коксовозів, а це, в свою чергу, доводить неправомірність позивних вимог, тому що всі коксовози, що їх подавав ЗДМЗ, були без затримання завантажені, а затримок не було.

Також повідомляємо суду, що наше підприємство – не єдиний постачальник коксу ЗДМЗ, однак останній будь-якої інформації про виконання іншими постачальниками своїх договірних зобов'язань не надав, тому вважаємо заяву позивача неправомірною. В цілому кількість поставленого коксу в півтори рази перевищила вказані в позивній заяві об'єми поставок.

На основі описаного просимо господарський суд в позові прокурору Ленінського району м. Донецька відмовити та держмити не стягувати.

Зам. Правління ЯКХЗ _____ Хом'яков Я.В.

Додаток 1

Розрахунок збитків ЗДМЗ з причини невиконання плану поставки коксу ЯКХЗ за грудень 2010 р.

Вихідні дані

1. Простій доменних печей за причини відсутності коксу	28 год.50 хв. 23 852 т
2. Недопоставка коксу ЯКХЗ	75 т
3. Виробництво чавуну в годину	2 726 грн.
4. Умовно-постійні витрати на 1т чавуну	34 211грн.
5. Середня відпускна ціна/т чавуна (за планом)	27 795 грн.
6. Середня собівартість 1т чавуна (за планом)	

Розрахунок

1. Втрати виробництва чавуну за відсутності коксу 75 т/час x 28,83 час = 2 162т
2. Здороження собівартості на умовно-постійних витратах: 2 726 грн. x 2 162 т = 5 893 612 грн.
3. Втрати прибутку за причиною недовиробництва чавуну: (34211 – 27795) x 2162т = 13871392 грн.
4. Разом втрати прибутку: 5893612 грн.+13871392 грн.=19765004 грн.

Начальник ПЕВ

Є.М.Євсюков

Калькуляція собівартості чавуну за листопад — грудень 2010 року

План виробництва чавуну	64800 т
у т.ч. рідкого	32916 т
План собівартості 1т	27620 грн.
у т.ч. рідкого	27547 грн.
Повна с/в 1т чавуну	27795 грн.
Умовно-постійні витрати на 1 т	2726 грн.

Елементи витрат	Всього			На одиницю	
	Кількість	Ціна 1 т, грн..	Сума, тис.грн.	Кількість	Сума, тис.грн.
1	2	3	4	5	6
Сировина та основні матеріали	124093		825209	1915	12735
Металодобавки	0		0	0	0
Металошихта	124093		825209	1915	12735
Вапняк	16194	950	15384	250	237
Плав.шихта	648	17000	11016	10	170
Паливо					
Кокс вологий	42120	15500	652860	650	10075
Кокс сухий	40176	16500		620	
Втрати від випар.вологи	2592	9000	23328	40	360
Вугілля	5184	7700	39917	80	616
Помол вугілля	5184	1081	5604	80	86
Природній газ	2910	14312,3	41648	45	643
Разом паливо			763357		11780
Відходи					
Сірка	130	7700	998	2	15
Пил колошниковий	1944	400	778	30	12
Пил колошн.невикорист.	3240	Без ціни		50	
Угар металошихти	53978			833	
Разом відходів	59292		1776	915	27
Задано за відрахуванням відходів	64800		1613190	1000	24895
Пар	0		0		0
Енерговитрати			136881		2112
Основна зарплата			1500		23
Нарахування на зарплату			555		9

1	2	3	4	5	6
Амортизація			580		9
Знос змінного обладнання			1730		27
Поточний ремонт			38267		590
Інші поточні витрати			3485		54
Разом за переділом			195004		3009
			4703		73
Обезсіркування обладнання			69		1
Загальнозаводські витрати			39683		615
Разом із загальнозаводськими витратами			239629		3698
Супутня продукція					
Вихід шлаку	33048			510	19
Вихід доменного газу	129600			2000	954
Втрати доменного газу	1929			30	
Разом супутн.доб.			63048		973
Заводська собівартість	64800		1789771		27620
В т.ч. рідкого	32916		906748		27547
В т.ч. в чушках	31884		883023		27695

Нач. пл.-екон. відділу
Нач. доменного цеху
Економіст цеху

А.С. Прокоф'єв
В.А. Нозарачев
Л.П.Іванов

Додаток 3

Акти простою доменної печі № 2

№ акта	дата	час	причина	Втрати виробництва, тонн
3	20/12/2010	15.20-23.00	відсутність коксу	580
5	21/12/2010	23.00-3.30	відсутність коксу	580
12	28/12/2010	7.20-15.00	відсутність коксу	340
13	28/12/2010	15.00-23.00	відсутність коксу	608
14	29/12/2010	23.00-24.00	відсутність коксу	75

ДОВІДКА

Дана в тому, що у грудні 2010 року ЗДМЗ було отримано 48915 тонн коксу від наступних постачальників:

АТ «ДАНКО» м. Донецьк	19654,4 т
EXRO TR ADING	15305,4 т
АТ «Дон - Лом»	1002,1 т
Авдіївський коксохімза завод	7805,1 т
Макіївський коксохімза завод	5148 т

Додаток 5

Господарче багатопрофільне
об'єднання «Укркокс»

Директору ЯКХЗ

30.05.2011 р. №125-122

Направляємо Вам копії рознарядок на відвантаження коксу у серпні - грудні 2010 року.

Вказані об'єми поставок, які здійснюються в рахунок держзамовлення, є орієнтовними та розраховані за умови забезпечення вугіллями з централізованого фонду.

Додаток 6

Господарче багатопрофільне
об'єднання «Укркокс»

Директору ЯКХЗ

09.11.2010 р.

У грудні 2010 р. один раз проводити відвантаження коксу з вугілля централізованого постачання наступним споживачам, тис.тонн: ЗДМЗ - 29,0; Кримсода – 0,5.

Додаток 7

Господарче багатопрофільне
об'єднання «Укркокс»

Донецький господарський суд

05.06.2011 р.

Довідка

Цим доводимо, що в період з серпня по грудень 2010 р. доставки коксуючого вугілля з централізованих джерел на АТ «Донецьккокс» не проводилися.

Зам.ген.директора

В.А.Іващенко

24.05.2011 р.

Додаток 8
Господарче багатoproфiльне
об'єднання «Укркокс»
Директору ЯКХЗ

У 2010 році ЯКХЗ для нормальної роботи заводу змушений був піти на підписання контрактів з фірмами по організації своєї роботи на основі давальницької сировини.

Процент участі давальницької сировини у відвантаженнях заводу в період з серпня по грудень 2010 року склав:

місяць	Поступило на завод, тонн	В т.ч. давальницького вугілля, тонн	% участі давальницького вугілля
серпень	94,2	94,2	100%
вересень	99,4	99,4	100%
жовтень	112,5	112,5	100%
листопад	125,3	125,3	100%
грудень	122,0	122,0	100%

Додаток 9
Господарчий суд Донецької області

ДОВІДКА

Цим підтверджується, що в серпні - грудні 2010 р. від ЗДМЗ телеграм, телефонограм, листів, будь-якої іншої інформації про простій доменних печей за причини відсутності коксу з вини нашого підприємства не надходило.

Зам. голови правління
Начальник відділу збуту

М.Ф.Хом'яков
Т.В.Маковицька

Додаток 10
Господарчий суд Донецької області

ДОВІДКА

Цим підтверджується, що заборгованість Запорізького ДМЗ Ясиновському КХЗ складала:

на 01/08/2010 р.	118 891 693 грн.
на 01/09/2010 р.	331 302 488 грн.
на 01/10/2010 р.	251 569 533 грн.
на 01/11/2010р.	207 806 153 грн.
на 01/12/2010 р.	346 443 213 грн.
на 01/01/2011 р.	365 779 533 грн.

Зам. голови правління
Гол. бухгалтер

М.Ф.Хом'яков
Г.В.Залеська

Акт звірки розрахунків

30.05.2010 р.

За результатами звірки встановлено, що поставка коксу в адресу ЗДМЗ проводилась від наступних постачальників:

№	Найменування постачальника	20010 рік			
		VIII	IX	X	XII
1	ЯКХЗ	0	0	0	3106,50
2	«Джеранол»	0	0	0	0
3	«ДАНКО»	34793,60	37730,10	0	9467,50
4	EXBO TRADING Кінгстон	0	0	48545,40	25643,40
5	Донбасдомнаремонт	3592,70	4951,90	2113,40	2385,70
6	Олбі-Контракт	442,00	0	0	0
7	ЗАТ Електромаш	0	3115,00	0	0

За даними ЯКХЗ в серпні 2010 р. фірмою «Джеранол» поставлено 2733,4 т коксу, ЯКХЗ - 9433,2 т.

За даними ЗДМЗ фірмою «Джеранол» поставлено 8184,7 т коксу, ЯКХЗ - 1159т.

Представники:

Донецьккокс

ЗДМЗ

РОЗДІЛ 5. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контроль за якістю виконання контрольних робіт здійснюється викладачем кафедри обліку, аналізу та аудиту шляхом перевірки та оцінки виконаної роботи.

Успішно виконані роботи підлягають зарахуванню, якщо під час усного захисту контрольної роботи студент продемонстрував змістовні теоретичні знання та набуті практичні навички.

Робота вважається виконаною успішно за умови змістовної відповіді на всі теоретичні питання та виконання всіх практичних завдань. Не впливають на оцінку незначні недоліки за умови їх виправлення студентом в рамках процедури усного захисту.

Не зараховані контрольні роботи підлягають доопрацюванню і повторному поданню згідно із графіком навчального процесу. При цьому обов'язковим є виконання рекомендацій, що містяться в рецензії на контрольну роботу.

У випадку повторного не зарахування контрольних робіт студент не допускається до здачі заліку з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза».

РОЗДІЛ 6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білуха М. Т. Судово-бухгалтерська експертиза : підручник / М. Т. Білуха. – К. : КНЕУ, 2004. – 269 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2004. – 460 с.
3. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза : навч. посіб. / І. А. Волкова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 82 с.
4. Гуцаленко Л. В. Судово-бухгалтерська експертиза : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 351 с.
5. Дондик Н. Я. Судова бухгалтерія : навч. посіб. / Н. Я. Дондик, Г. П. Дондик. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 208 с.
6. Захарченко В. Ю. Судебная бухгалтерия : учебник / В. Ю. Захарченко, В. И. Лазуренко. – Донецк : Каштан, 2006. – 484 с.
7. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
8. Лазуренко В. І. Судова бухгалтерія : навч. посіб. / В. І. Лазуренко, Н. І. Новікова. – Донецьк : Каштан, 2009. – 381 с.
9. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза / Г. Г. Мумінова-Савіна. – К. : КНЕУ, 2004. – 268 с.
10. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
11. Отенко В. І. Судова бухгалтерія для менеджерів підприємств : навч. посіб. / В. І. Отенко, В. Д. Понікаров, Т. М. Серікова. – Х. : ІНЖЕК, 2005. – 558 с.
12. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
13. Про судову експертизу : Закон України № 4038-ХІІ від 25.12.1994 р. станом на 01.09.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
14. Рудницький В. С. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень : навч. посіб. / В. С. Рудницький, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин. – К. : Професіонал, 2004. – 304 с.
15. Шарманська В. М. Судова бухгалтерія : навч. посібник / В. М. Шарманська, С. О. Шарманська, І. В. Головка. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 462 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА»
ВАРІАНТ №

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
спеціальності _____

(прізвище та ініціали)

Керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

м. Донецьк - 20 __ р.

РОЗПОДІЛ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
ВІДПОВІДНО ДО ВАРІАНТУ

№ варіанта	Перша буква прізвища	I частина	II частина (ситуаційні задачі)	
1	А	Завдання 1	1	7
2	Б	Завдання 2	2	8
3	В	Завдання 3	3	9
4	Г, Ґ, Д	Завдання 4	4	10
5	Е, Є	Завдання 5	5	11
6	Ж, З	Завдання 6	6	12
7	И, І, Ї, Й	Завдання 1	6	10
8	К	Завдання 2	5	12
9	Л	Завдання 3	4	12
10	М	Завдання 4	3	7
11	Н	Завдання 5	2	6
12	О	Завдання 6	1	9
13	П	Завдання 1	3	8
14	Р	Завдання 2	4	9
15	С	Завдання 3	6	8
16	Т, У	Завдання 4	1	8
17	Ф, Х	Завдання 5	6	7
18	Ц, Ч	Завдання 6	3	11
19	Ш, Щ	Завдання 1	4	11
20	Ю, Я	Завдання 2	3	12